

ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ КОДИФІКАЦІЇ У ВПОРЯДУВАННІ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Міловська Надія Василівна,

orcid.org/0000-0001-9150-018X

доктор юридичних наук, професор,
завідувач відділу дослідження проблем правотворчості
та адаптації законодавства України до права ЄС
Інституту правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України

У статті визначено особливості кодифікації як форми впорядкування та систематизації законодавства України, що здійснюється з метою забезпечення ефективного правового регулювання суспільних відносин, досягнення внутрішньої єдності правових норм, подолання суперечностей між нормами права, забезпечення їх правової визначеності та приведення у відповідність із правом Європейського Союзу.

Встановлено, що кодифікація законодавства є формою його впорядкування, що наділена правотворчою природою та полягає у створенні уніфікованого, інноваційного, гармонійного законодавчого акта шляхом застосування результатів попередніх форм систематизації, аналізу суспільних відносин, з метою встановлення ефективного й дієвого законодавства, що відповідає суспільним потребам. Обґрунтовано, що у процесі кодифікації в проект нормативно-правового акта, який створюється, включаються діючі норми права, що не втратили свого значення, та норми, які створені і вносять якісні зміни в регулювання певної сфери суспільних відносин. При цьому поєднання в кодифікації упорядкування законодавства і його оновлення дозволяє розглядати її як найбільш досконалу, вищу форму правотворчості.

Встановлено, що особливостями кодифікації як форми впорядкування законодавства є те, що вона: 1) здійснюється спеціальними суб'єктами органів державної влади України; 2) здійснюється за встановленою правовими нормами процедурою; 3) має державно-владний характер; 4) у результаті кодифікації приймається нормативно-правовий акт; 5) регулює певну сферу суспільних відносин. Водночас виділено внутрішні (упорядкування законодавства та його модернізація), а також зовнішні (ефективність правового регулювання та доступність законодавства) завдання кодифікації законодавства. При цьому акцентовано увагу на тому, що одним із завдань процесу кодифікації законодавства України є його гармонізація з правом Європейського Союзу та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Зроблено висновок, що результатом кодифікації законодавства є вдосконалення як форми, так і змісту правового матеріалу, який внаслідок значних перетворень здобуває ознак єдності і узгодженості. При цьому кодифікація як форма впорядкування законодавства важлива не тільки для удосконалення законодавчого регулювання суспільних відносин, а й для розвитку всієї системи права.

Ключові слова: кодифікація, нормативно-правовий акт, кодекс, впорядкування законодавства, систематизація законодавства, правотворча діяльність.

Milovska Nadiia. The importance and role of codification in ordering the legislation of Ukraine

The article defines the features of codification as a form of ordering and systematization of the legislation of Ukraine, carried out with the aim of ensuring effective legal regulation of social relations, achieving internal unity of legal norms, overcoming contradictions between legal norms, ensuring their legal certainty and bringing them into line with the law of the European Union.

It has been established that the codification of legislation is a form of its ordering, endowed with a law-making nature and consists in the creation of a unified, innovative, harmonious legislative act by applying the results of preliminary forms of systematization, analysis of social

relations, with the aim of establishing effective and efficient legislation that meets public needs. It has been substantiated that during the codification process, the draft legal act incorporates existing legal norms that have not lost their validity, as well as norms that have been created and introduce qualitative changes to the regulation of a specific area of social relations. Moreover, the combination of ordering and updating legislation in codification allows it to be considered the most perfect, highest form of lawmaking.

It has been established that the features of codification as a form of streamlining legislation are that it: 1) is carried out by special subjects of state authorities of Ukraine; 2) is carried out according to the procedure established by legal norms; 3) is of a state-power nature; 4) as a result of codification, a normative legal act is adopted; 5) regulates a certain area of public relations. At the same time, internal (legislative ordering and modernization) and external (effectiveness of legal regulation and accessibility of legislation) objectives of legislative codification are highlighted. Emphasis is placed on the fact that one of the objectives of the process of codifying Ukrainian legislation is its harmonization with European Union law and international treaties, the binding nature of which has been granted by the Verkhovna Rada of Ukraine.

It is concluded that the codification of legislation results in the improvement of both the form and content of legal material, which, through significant transformations, acquires characteristics of unity and consistency. Furthermore, codification as a form of legislative ordering is important not only for improving the legislative regulation of social relations but also for the development of the entire legal system.

Key words: *codification, normative legal act, code, ordering of legislation, systematization of legislation, law-making activity.*

В умовах кількісного збільшення нормативного матеріалу актуальним питанням сьогодні є впорядкування і систематизація законодавства України з метою забезпечення ефективного правового регулювання суспільних відносин, досягнення внутрішньої єдності правових норм, приведення їх у відповідність із правом Європейського Союзу [1, с. 10]. Упорядкування та систематизація законодавства України є одним із важливих завдань правотворчої діяльності, визначених Законом України «Про правотворчу діяльність» від 24 серпня 2023 р. № 3354-ІХ [2].

Законодавство не може функціонувати належним чином, якщо воно не є взаємоузгодженою системою, складові частини якої характеризуються тісними взаємозв'язками та ієрархічною будовою [3, с. 45], а тому упорядкування законодавства є інструментом створення гармонійної, внутрішньо узгодженої системи нормативно-правових актів, подолання суперечностей між нормами права, скасування чи зміни старих нормативно-правових актів, заміни їх новими відповідно до потреб суспільного життя, забезпечення правової визначеності норм, яка є основою для їх однакового застосування, що робить суспільні відносини стабільними. Від рівня правової визначеності залежить і рівень правової безпеки в державі,

адже нечіткість, двозначність, суперечливість норм права призводить до зниження ефективності правового регулювання [4, с. 58].

Проблематика правотворчої діяльності та впорядкування законодавства України у сучасній правовій науці та практиці є досить актуальною та потребує комплексного опрацювання. Даний науковий напрям досліджували такі вчені, як: Л. Авраменко, В. Антоненко, О. Бандурка, с. Бобровник, Є. Гетьман, А. Граціанов, В. Грищук, О. Зайчук, О. Іванченко, М. Козюбра, А. Колодій, с. Комаров, Н. Кузнєцова, Н. Оніщенко, Н. Пархоменко, О. Петришин, Є. Погорєлов, с. Погребняк, В. Риндюк, О. Рогач, О. Сайнецький, О. Скрипнюк, Р. Стефанчук, М. Теплюк, В. Цвік, Ю. Шемшученко, О. Ющик та інші. Водночас, незважаючи на суттєвий науковий доробок, вирішення багатьох проблем, пов'язаних із впорядкуванням і удосконаленням законодавства України із метою належного правового регулювання суспільних відносин, формують нові виклики. Питання удосконалення правового регулювання відносин потребує постійного наукового переосмислення та ґрунтовного аналізу, а також вироблення єдиних концептуальних засад впорядкування та систематизації законодавства в контексті євроінтеграційних процесів в Україні.

Метою статті є визначення ролі та значення кодифікації у впорядкуванні законодавства України.

Під впорядкуванням законодавства розуміється вчинення певних дій, за яких нормативно-правові акти та їх норми розташовуються у такому порядку, у якому їх використання є найбільш зручним та доцільним. Норми різних нормативно-правових актів, а також норми, які розміщені в рамках одного нормативно-правового акта, узгоджуються таким чином, щоб не суперечити одна одній, а також щоб становити єдину узгоджену систему, у якій кожна норма урегулює певну складову суспільних відносин, а усі норми в сукупності забезпечують їх належне правове регулювання [5, с. 39]. Упорядкування законодавства сприяє ефективному здійсненню правотворчої діяльності, що проявляється, зокрема, у виявленні причин суперечностей чи невідповідностей у нормативному регулюванні і пошуку способів їх усунення, формуванні ефективної системи законодавства, а також практичному використанню норм права, у тому числі й у контексті пошуку необхідних норм та їх правильного тлумачення [6, с. 36; 7, с. 70].

Особливу роль у впорядкуванні законодавства відіграє кодифікація. Кодифікація належить до найбільш складних і досконалих форм систематизації, яка спрямована на докорінну переробку чинного законодавства через підготовку й ухвалення кодифікованого акта [8, с. 84]. На думку Є. А. Гетьмана, під кодифікацією законодавства слід розуміти форму систематизації, яка здійснюється уповноваженими органами державної влади у процесі законотворчості та підзаконної нормотворчості, результатом чого стає прийняття нового як за формою, так і за змістом кодифікаційного нормативно-правового акта [9, с. 54].

Кодифікація являє собою такий правотворчий спосіб впорядкування правових актів, який проявляється у змістовному узгодженні і переробці певної пов'язаної спільним предметом регулювання групи юридичних норм і логіко-послідовному об'єднанні їх у єдиному нормативному акті [10, с. 12]. У процесі кодифікації в проект нормативно-правового акта,

який створюється, включаються діючі норми права, що не втратили свого значення, та норми, які створені і вносять якісні зміни в регулювання певної сфери суспільних відносин. При цьому поєднання в кодифікації упорядкування законодавства і його оновлення дозволяє розглядати її як найбільш досконалу, вищу форму правотворчості.

Так, як зазначає О. П. Сайнецький, кодифікація характеризується вираженою правотворчою природою та являє собою вид систематизації законодавства, який передбачає змістову переробку (усунення розбіжностей і протиріч, скасування застарілих норм) нормативно-правових актів, що мають спільний предмет і метод правового регулювання та створення нового систематизованого нормативно-правового акта [11, с. 121].

Особливостями даної форми впорядкування законодавства є те, що вона: 1) здійснюється спеціальними суб'єктами органів державної влади України); 2) здійснюється за встановленою правовими нормами процедурою; 3) має державно-владний характер; 4) у результаті кодифікації приймається нормативно-правовий акт; 5) регулює певну сферу суспільних відносин.

У процесі кодифікаційної діяльності відбувається перегляд чинного законодавства, якісна переробка діючих юридичних норм, усуваються неузгодженості, дублювання, суперечності і прогалини у правовому регулюванні, скасовуються неефективні і застарілі норми. Водночас правові приписи, що пройшли перевірку часом і довели свою життєздатність щодо сформованих суспільних відносин, органічно включаються до складу нормативного акта, який створюється внаслідок кодифікації законодавства. Тобто, реалізується принцип наступності й оновлення при створенні кодифікованих актів. Результатом кодифікації є вдосконалення як форми, так і змісту правового матеріалу, який внаслідок значних перетворень здобуває ознак єдності і узгодженості.

Таким чином, кодифікація законодавства – це форма його впорядкування та систематизації, що наділена правотворчою природою та полягає у створенні

уніфікованого, інноваційного, гармонійного законодавчого акта шляхом застосування результатів попередніх форм систематизації, аналізу суспільних відносин, з метою встановлення ефективного й дієвого законодавства, що відповідає суспільним потребам.

У науковій юридичній літературі висловлюються різні міркування щодо завдань кодифікації законодавства, до яких відносять: 1) надання нової якості масиву законодавства, що досягається в результаті набуття системою правових актів нового стану, який істотним чином відрізняється від попереднього; 2) підвищення соціального значення закону (права) у сфері суспільних відносин, що полягає у здійсненні реальної та змістовної кодифікації законодавства, яка через зміни якісних показників впливає на свідомість суб'єктів правових відносин, тим самим розширюючи межі доступності законодавчої бази; 3) удосконалення правозастосовної практики, що досягається внаслідок зменшення кількості помилок під час здійснення правозастосування; 4) підвищення інтегративної якості внутрішнього законодавства, що зумовлюється дією глобальних інтеграційних процесів [12, с. 140; 13, с. 228].

Як зазначають М. В. Цвік та О. В. Петришин, до завдань кодифікації нормативно-правових актів належать: по-перше, забезпечення уніфікації національного законодавства (національне законодавство має бути приведенне до єдиної системи шляхом усунення розбіжностей і надання одноманітності правовому регулюванню подібних або близьких видів суспільних відносин); по-друге, гарантування кожній людині знати свої права і обов'язки (забезпечується шляхом надання вільного і оперативного доступу громадянам до всього масиву національного законодавства) [14, с. 313].

З урахуванням наведених наукових позицій, вбачається, що завдання кодифікації законодавства можуть бути поділені на внутрішні (упорядкування законодавства та його модернізація), а також зовнішні (ефективність правового регулювання та доступність законодавства). При цьому одним із завдань процесу

кодифікації законодавства України є його гармонізація з правом Європейського Союзу та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Без виконання наведеного така систематизація нормативних приписів буде неповною й не відповідатиме меті узагальнення й упорядкування правових норм.

Під час проведення кодифікації законодавчої бази має бути здійснено ревізію всіх нормативних документів з означених питань, встановлено їх стан та відповідність Конституції України, міжнародним договорам України, а також реаліям сучасного соціально-економічного життя. В ході такої діяльності мають бути усунені всі протиріччя та прогалини, встановлені єдині й чіткі правила нормативного регулювання, які б унеможливили неоднозначне тлумачення правових приписів.

Однією з цілей кодифікації є досягнення якості кодексу, від чого значною мірою залежить ефективність його дії. Якість кодексу визначається його змістом. Проте зміст завжди втілюється в певну форму, саме від досконалості якої залежить простота й обсяг кодексу, логічність розміщення статей у главах, чіткість формулювань і, як наслідок, – його якість і доступність. Нечіткість формулювання статей кодексу, складність їх побудови, відсутність легальних визначень юридичних понять, інші недосконалості форми кодексу – це потенційне джерело порушень законодавства [15, с. 128].

Як зазначає Н. С. Кузнецова, хоча, з погляду юридичної сили, кодекс не відрізняється від інших законів, не можна ігнорувати того, що в системі законодавства кодифіковані нормативні акти посідають особливе місце. Насамперед кодекс відіграє роль стрижневого елемента у системі галузевого законодавства [16, с. 15–16].

На нормативному рівні статус кодексу в системі чинного законодавства України визначено у статті 11 Закону України «Про правотворчу діяльність» [2], відповідно до якої, кодекс – це закон, який створений шляхом систематизації норм права, містить загальні засади, на підставі яких комплексно регулює однорідну

сферу суспільних відносин, забезпечуючи стабільність правового регулювання. Важливо, що при прийнятті законів, що розвивають положення кодексу у відповідній сфері, повинні дотримуватися основні принципи правового регулювання суспільних відносин, встановлені кодексом.

Частиною третьою статті 11 Закону України «Про правотворчу діяльність» передбачено, якщо суб'єкт права законодавчої ініціативи подає до Верховної Ради України проект закону, що регулює суспільні відносини інакше, ніж кодекс, він зобов'язаний одночасно подати проект закону про внесення змін до кодексу. Такий законопроект розглядається Верховною Радою України одночасно з відповідним проектом закону про внесення змін до кодексу. У свою чергу, якщо проект кодексу передбачає прийняття на його виконання інших законів чи підзаконних нормативно-правових актів, до проекту кодексу додається перелік таких нормативно-правових актів з визначенням їхніх цілей, завдань, структури та основних положень.

Кодифікація як форма впорядкування нормативного матеріалу має застосовуватись лише тоді, коли існує необхідність якісного доопрацювання (концептуального оновлення), об'єднання у єдину структуру великого масиву актів, які визначають внутрішню будову системи права, вектор розвитку національної правової системи конкретної держави. Зазначена детермінанта відрізняє кодифікацію як правовий феномен від інших форм упорядкування і систематизації законодавства.

Зміст кодифікаційної діяльності розкривається через її функції, серед яких вчені виділяють: 1) вдосконалення форми законодавства через пошук оптимальних форм кодифікаційних актів, розробку класифікаційних властивостей актів кодифікаційного характеру, що, в свою чергу, надає можливість визначити особливості кодифікаційних актів, дослідити шляхи їх вдосконалення; 2) вдосконалення змісту законодавства з метою усунення прогалин в законодавстві, розбіжностей між окремими його нормами, ліквідації колізій, дублювань, скасування застарілих

нормативно-правових приписів, вдосконалення діючих інститутів права; 3) стабілізація законодавства, яка виявляється у закріпленні у кодифікаційному акті, як результаті кодифікації, лише стабільних норм, розрахованих на достатньо тривалий період часу; 4) фундаментальна функція, яка полягає в тому, що в ході кодифікаційних робіт розробляються нормативні приписи, які регулюють важливу, достатньо широку сферу суспільних відносин. У свою чергу, кодифікаційні акти, що містять ці приписи, зумовлюють ієрархію актів відповідної галузі, стають нормативною основою для створення внутрігалузевої системи [17, с. 9]. Дещо інший перелік функцій кодифікації наведений у працях В. Погорелова: правотворча, фундаментальна, інтегративна, усунення дефектів у законодавстві, узагальнююча, системоутворююча, стабілізуюча, оптимізуюча [18, с. 6].

Отже, кодифікація як форма впорядкування законодавства виконує ряд важливих функцій для розвитку та належного функціонування нормативно-правової бази, яка регулює суспільні відносини в тій або іншій сфері. Беручи до уваги запропоновані представникам доктрини права теоретичні розробки, можна виділити прямі та непрямі функції кодифікації законодавства. Прямі функції безпосередньо впливають на кодифікацію правових норм, зумовлюючи їх трансформацію, а, відтак, й особливості нормативної регламентації суспільних відносин. До прямих функцій кодифікації законодавства можна віднести: 1) правотворчу функцію, яка полягає в тому, що під час кодифікації законодавства відбувається оновлення правових приписів, а саме: розробка нових правових норм, вилучення застарілих нормативних приписів, а також зміна вже наявних. Тобто, кодифікація законодавства пов'язана з формуванням (творенням) права в його об'єктивному значенні як системи правових норм, які регулюють певне коло суспільних відносин; 2) модернізуючу функцію, яка зводиться до того, що у процесі кодифікації відбувається оновлення нормативних приписів: архаїчні положення вилучаються, наявні оптимізуються шляхом усунення прогалин, технічних помилок тощо,

а також запроваджуються новели в правовій регламентації. Відповідна функція зумовлена тим, що суспільне життя постійно змінюється, що вимагає адаптації нормативних приписів до реалій сьогодення, а тому є потреба в постійному вдосконаленні правових норм.

У свою чергу, непрямі функції кодифікації законодавства лише опосередковано впливають на кодифікаційний процес, тобто самі по собі вони не здатні забезпечити трансформацію правових норм, а, відповідно, й суспільних відносин, але їх дія обумовлює покращення загального стану законодавства, його розуміння суб'єктами права, прогнозування розвитку нормативно-правового регулювання. До таких функцій можна віднести: 1) стабілізуючу функцію, яка полягає в тому, що у процесі кодифікації відбувається упорядкування правових норм, визначається чітка ієрархічна система нормативно-правового регулювання певного кола суспільних відносин законодавчими й підзаконними актами; 2) спрямовуючу функцію, яка зводиться до того, що в результаті кодифікації запроваджуються кодифіковані нормативно-правові акти, які є провідними нормативними документами у певній сфері суспільних відносин й зумовлюють як подальший розвиток законодавства на підзаконному рівні, так і прогнозування розвитку тих або інших правових категорій.

Науковцями виділяються й певні принципи кодифікації законодавства, а саме: системність законотворчих робіт; соціальна обумовленість й економічна обґрунтованість законодавчих актів; повнота нормативно-правового регулювання суспільних відносин; подолання внутрішньої неузгодженості й суперечностей у правовій системі; стабільність законодавства й пов'язана з цим стабільність правового регулювання; утвердження верховенства права, конституційність законів і законність підзаконних нормативно-правових актів; забезпечення техніко-юридичної досконалості, уніфікації та термінологічної узгодженості законодавчих актів [19, с. 35].

У даному контексті важливо зазначити, що у процесі правотворчості формуються не лише нові нормативно-правові акти,

які містять норми, що ліквідують наявні прогалини у правовому регулюванні суспільних відносин, забезпечуючи функцію їх актуальної правової регламентації, а й вносяться необхідні зміни до чинних актів, якими усуваються застарілі механізми, протиріччя між окремими правовими нормами [20, с. 48–49]. Так, пунктом 4 Прикінцевих положень Закону України «Про правотворчу діяльність» передбачено обов'язок Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом подати до Верховної Ради України пропозиції щодо систематизації норм права, що належать до предметів регулювання основ законодавства України та декретів Кабінету Міністрів України, чинних на день набрання чинності цим Законом, а також пропозиції щодо кодифікації (рекодифікації, декодифікації) національного законодавства.

Слід зазначити, що термін «рекодифікація» застосовується у значенні системних суттєвих змістовних і структурних новацій чинного кодексу (або групи кодексів та законів), без створення нового [21, с. 28]. Проведення рекодифікації впливає із логіки подальшої трансформації суспільства, зокрема, формування правдивої й ефективної ринкової економіки, як невід'ємної складової громадянського суспільства, та євроінтеграційної спрямованості всіх компонентів суспільства.

Отже, особливе місце у системі законодавства України посідають кодифіковані нормативні акти. Саме кодифікація здатна забезпечити необхідний рівень упорядкованості нормативних приписів та дає можливість вирішити нагальні проблеми вдосконалення і підвищення ефективності чинного законодавства. У процесі кодифікації відбувається якісна переробка діючих юридичних норм, усуваються непогодженості, дублювання, суперечності і прогалини в правовому регулюванні, скасовуються неефективні та застарілі норми. На зміну великому масиву нормативних документів, що діяли раніше, приходять новий єдиний зведений акт, виданням якого досягається чіткість і ефективність правового регулювання суспільних відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Правотворча діяльність в Україні: європейський вектор розвитку законодавства: монографія / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської. Київ : Алерта, 2025. 284 с.
2. Закон України «Про правотворчу діяльність» від 24 серпня 2023 р. № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (дата звернення: 15.04.2026).
3. Риндюк В. І. Системність як властивість змісту законодавства. *Київський часопис права*. 2022. № 1. 45–51. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2022.1.7>
4. Міловська Н. В. Принцип правової визначеності в контексті оновлення цивільного законодавства України. *Нове українське право*. 2022. Вип. 1. С. 57–63. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.1.8>
5. Міловська Н. В. Сутність та значення систематизації законодавства України як складової правотворчої діяльності. *Нове українське право*. 2025. Вип. 3. С. 38–43. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.4>
6. Антоненко В. О. Кодифікація як самостійна форма систематизації правових джерел. *Форум права*. 2009. № 3. С. 35–42.
7. Задюченко О. Кодифікація як форма систематизації: деякі принципові особливості. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2012. № 91.
8. Кодифікація законодавства України: теорія, методологія, техніка : монографія / О. І. Ющик, П. М. Горбунова та ін. ; за ред. О. І. Ющика. К.: Парлам. вид-во, 2007.
9. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: загальна характеристика, особливості, види: монографія. Харків: Право, 2012.
10. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави. Львів, 2007.
11. Сайнецький О. П. Форми систематизації національного соціального законодавства : дис. ... док. юрид. наук : 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. Київ, 2020.
12. Желізняк Н. В. Проблема адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. *Право України*. 2004. № 11. С. 140–143.
13. Земан І. Значення доктрини у кодифікації сучасного міжнародного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Випуск 76: частина 2. С. 227–231. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.2.36>
14. Загальна теорія держави і права : підруч. для студентів юридичних вищих навчальних закладів В. М. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків : Право, 2009.
15. Вергелес Д. Є. Основоположні принципи кодифікації законодавства. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 128–129.
16. Правотворчість в Україні: перспективи законодавчого врегулювання : збірник наукових праць / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 226 с.
17. Рогач О. Я. Кодифікаційні акти в системі законодавства України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 ; Київськ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Київ, 2003.
18. Погорелов Є. В. Кодифікаційна діяльність в правовій системі України (загально-теоретичний аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 ; Нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2000. 18 с.
19. Гетьман Є. А. Принципи кодифікації законодавства України. *Вісник Харківського ун-ту внутрішніх справ*. 2008. № 42.
20. Кузнєцова Н. С. Забезпечення якісної систематизації законодавства як важлива складова правотворчої діяльності. *Право України*. 2021. № 12. DOI: [10.33498/loiu-2021-12-042](https://doi.org/10.33498/loiu-2021-12-042)
21. Довгерт А. С. Рекодифікація Цивільного кодексу України: основні чинники і передумови для старту. *Право України*. 2019. № 1. С. 27–41.

Дата першого надходження статті до видання: 16.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 12.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 21.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)